

Een dictator geen hand geven is niet moeilijk

Vertaler Hans Boland weigerde de Poesjkin Medaille en geeft sporters, kunstenaars maar ook koningen een recept voor een buitengewoon goed gevoel.

Nadat NOS-radio en NRC Handelsblad dit weekend berichtten dat ik de hoogste culturele onderscheiding van de Russische staat – de zogeheten Poesjkin Medaille – had geweigerd, stroomde mijn mailbox vol. Vrienden en familie, collega's en wildvreemden feliciteerden mij met de weigering. Ik ontdekte dat er niet veel voor nodig is, soms, om tot held te worden uitgeroepen. Een van de vele hartverwarmende reacties was die van Ljoesja, een oude vriendin van me uit de Noord-Russische stad Vologda, waar ik ooit heb gewoond. 'Vanaf de seconde dat ik de brief met de heuglijke tijding van de cultureel attaché begon te lezen wist ik dat je zou weigeren de onderscheiding in ontvangst te nemen. Maar toen ik aan het eind van je antwoordbrief kwam stonden de tranen in mijn ogen. Zo'n mooie prijs – en hem dan moeten weigeren.' En zo was het.

We zijn nu een paar dagen verder. Van eventuele spijt over een gemist eerbetoon is minder dan ooit sprake. De eer die me van alle kanten – ook uit Oekraïne en zelfs op Russische nieuwssites – is toegezwaaid, weegt ruimschoots op tegen de ontvangst door een president in zijn troonzaal. En een schoon geweten is de mooiste beloning die een mens in zijn leven kan ontvangen.

Biertje

Het laatste wordt helaas te weinig beseft. Veel mensen hebben me de afgelopen dagen geprezen voor mijn principiële houding. Vaak werd die vergeleken met het slappe of zelfs hypocriete gedrag van sporters en kunstenaars, en ook het biertje van de koning bij Poetin kwam geregeld langs. Ik wil niemand de wet voorschrijven; zelfs als ik dat recht zou hebben en zou kunnen uitoefenen zou ik er geen gebruik van maken.

Koning Willem-Alexander en koningin Máxima heffen in Sotsji het glas met president Poetin. FOTO EPA

Christus' basisstelling was dat hij geen volgelingen verlangde die niet uit vrije wil tot hem kwamen. Ik ben volstrekt ongelovig, maar goede voorbeelden volgen doe ook ik graag.

Als sporters het hoogst bereikbare hopen te kunnen verwezenlijken, maar hun dat onmogelijk dreigt te worden gemaakt doordat een griezelen het bewind voert in het land waar zij hun prestaties moeten tonen, kan ik me voorstellen dat ze die griezelen dan maar voor lief nemen. Iets vergelijkbaars geldt voor kunstenaars en koningen. Máár: ze dienen wel te beseffen dat ze, in het geval van Poetin, op zo'n moment gebruikt worden als de grove, smerige middelvinger van een dictator. Want elke Europeaan waarmee deze 'genocidale platworm' (zoals ik de Russische president graag in dichterlijke termen omschrijf) kan pronken is een opgestoken middel-

vinger naar datzelfde Europa. Genoemde sporters, kunstenaars en Zijne en Hare Majesteit hebben daar kennelijk geen bezwaar tegen; mij zou het ontzettend tegen de borst stuiten. Als van de koning niet langer wordt verwacht dat hij een voorbeeld vormt voor zijn onderdanen, moeten er onderdanen zijn die hem het voorbeeld geven. Het is misschien een van de consequenties van een te gemakkelijk, te vanzelfsprekend genomen democratie.

Politiek en sport

Eén laatste aantekening wil ik maken. Wanneer ik de zelfstandige besluitvorming van elke individu respecteer, ga ik toch niet zover dat ik politici hetzelfde recht toeken. Als onze ministers kakelen, tegen elk beter weten in, dat sport en politiek niet moeten worden vermengd of

zelfs niets met elkaar te maken hebben, dan kan ik dat alleen maar verwerpelijk noemen.

Ik hoorde dezer dagen een van onze ministers weer eens dat oude deuntje afdraaien, met het doel de ongewenstheid van een boycot van het WK voetbal in Rusland in 2018 nu alvast voor het voetlicht te brengen. Zou zijzelf nou niet beseffen dat ze door te beweren wat ze beweert haar eigen bewering verkracht? De minister zou een stuk geloofwaardiger, vernieuwender en constructiever zijn wanneer zij de voetballers... nee, niet de wet voorschrijft, maar wel stevig financieel compenseert, mochten zij besluiten hun middelvinger op te steken naar een genocidale platworm. Ik heb dat gedaan en kan iedereen aanraden mijn voorbeeld te volgen: het geeft je een buitengewoon goed gevoel.